



नेपाल, गण्डकी प्रदेश, तनहुँ, व्यास नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड ५, संख्या: ७, बैशाख २२ गते, २०७८ साल

व्यास नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम आम नागरिकको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ।

भाग २

व्यास नगरपालिका वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७८।१।२२

प्रस्तावना: नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूची ८ को (५,६ ७, १७) बमोजिम स्थानीय तहमा रहेको क्षेत्राधिकार र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत दफा ११ को उपदफा “थ” मा भएको व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकारलाई प्राप्त जिम्मेवारी पुरा गर्न तथा स्थानीय सरकारहरूले आफ्नो क्षेत्रका वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने युवाहरूलाई आवश्यक सूचना तथा परामर्श सेवा दिन, वैदेशिक रोजगारबाट ठगी लगायतका समस्यामा परेका आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरूको न्यायमा सहज पहुँच बढाउन, वैदेशिक रोजगारमा जानुपूर्व कामसँग सम्बन्धित सीप तालिममा पहुँच बढाउन, वैदेशिक रोजगारका कारण मनोसामाजिक समस्यामा रहेका आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारका सदस्यहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउन साथै रोजगारीका लागि पटक पटक वैदेशिक रोजगारीलाई नै दोहोर्‍याउनु पर्ने बाध्यता कम गर्न आयमुलक गतिविधिहरूलाई प्रबर्द्धनका लागि वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरी वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र व्यवस्थापन गर्न र स्वदेशमा नै रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरी युवा जनशक्तिलाई विदेश पलायन हुनबाट कमी ल्याउन वाञ्छनीय भएकोले व्यास नगरपालिका प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा ४ (१) को अधिनमा रही व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यो कार्यविधिको नाम 'व्यास नगरपालिका वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन कार्यविधि २०७८' रहने छ ।

(२) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

(३) यो कार्यविधिको कार्य क्षेत्र व्यास नगरपालिका भित्र रहने छ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

(क) "अन्य स्थानीय तहहरू" भन्नाले तनहुँ जिल्ला अन्तर्गत रहेका व्यास नगरपालिका बाहेक भानु नगरपालिका, शुक्लागण्डकी नगरपालिका, भिमाद नगरपालिका, म्याग्दे गाउँपालिका, ऋषिङ गाउँपालिका घिरिङ गाउँपालिका, बन्दिपुर गाउँपालिका, आँवुखैरेनी गाउँपालिका र देवघाट गाउँपालिका गरी नौ वटा स्थानीय तह सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) "आप्रवासी श्रोत केन्द्र" भन्नाले सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि सूचना तथा परामर्श सेवाका साथै वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि अन्य विशिष्टकृत सेवा प्रदान गर्नका लागि व्यास नगरपालिकाद्वारा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा सञ्चालित आप्रवासी श्रोत केन्द्र सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) "आप्रवासी हकहित संरक्षण केन्द्र" भन्नाले वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएर आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरूको हकहित संरक्षणका लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा विधिवत रूपमा दर्ता भई क्रियाशील रहेको संस्था सम्भन्नु पर्छ ।

(घ) "ऐन" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ सम्भन्नु पर्छ ।

(ङ) "कार्यविधि" भन्नाले व्यास नगरपालिका वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन कार्यविधि २०७८ सम्भन्नु पर्छ ।

(च) "केन्द्र" भन्नाले काठमाडौंमा रहेर विशेष सेवा सञ्चालन गर्ने विभिन्न राष्ट्रिय स्तरका साभेदार संस्थाहरू र वैदेशिक रोजगार विभाग, वैदेशिक रोजगार बोर्ड तथा अन्य सरकारी निकायहरू सम्भन्नु पर्छ ।

(छ) "शाखा" भन्नाले व्यास नगरपालिकाको वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन हेर्ने शाखा सम्भन्नु पर्छ ।

(ज) "स्थानीय तह" भन्नाले व्यास नगरपालिका सम्भन्नु पर्छ ।

३. **कार्यविधिको उद्देश्य** : व्यास नगरपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने युवाहरूको वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, मर्यादित र लाभदायक बनाउनका लागि सहयोग पुऱ्याउन, वैदेशिक रोजगारमा संलग्न व्यक्तिका परिवार तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी सम्बन्धित कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी सञ्चालन गर्न यो कार्यविधि तयार गरिएको छ । त्यस्ता कार्यक्रमहरू तर्जुमा तथा सञ्चालन गर्दा व्यास नगरपालिका स्वयंले वा अन्य स्थानीय तहहरू, प्रदेश सरकार, सङ्घीय सरकार तथा सम्बन्धित साभेदार संस्था/नियोगहरूसँको सहकार्य तथा साभेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ । वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरी सुशासन, पारदर्शी र जवाफदेही ढङ्गबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु यस कार्यविधिको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ भने यसका अन्य उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

(क) सुरक्षित वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित गतिविधिहरू (वैदेशिक रोजगारमा जाने र आएका व्यक्ति तथा तिनका परिवार र विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरूलाई

लक्षित गरी) लाई एकिकृत रूपमा योजना तर्जुमा गरी प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने ।

- (ख) सुरक्षित वैदेशिक रोजगारीका लागि नगरपालिका स्वयंमले वा वा अन्य स्थानीय तहहरू, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा सम्बन्धित साभेदार संस्था/नियोगहरूसँको साभेदारीमा योजना तर्जुमा र बजेट व्यवस्थापन गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- (ग) वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्ति, तिनका परिवार तथा विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी आप्रवासी श्रोत केन्द्र (MRC) स्थापना तथा संचालन गरी आवश्यक सूचना तथा परामर्श सेवा संचालन गर्ने ।
- (घ) साभेदारीताका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी योजना निर्माण गर्ने र सो कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गर्ने ।
- (ङ) जिल्ला स्थित अन्य पालिकाहरू, श्रम रोजगार तथा समाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, वैदेशिक रोजगार विभाग, वैदेशिक रोजगार बोर्ड, सीप तालिम प्रदान गर्ने निकायहरू, मनोसामाजिक परामर्श सेवा तथा वित्तीय साक्षरताको क्षेत्रमा विज्ञता भएका संस्थाहरू बीच समन्वय तथा सहकार्यलाई बढावा दिने ।
- (च) वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित संचालन भएका कार्यक्रम तथा गतिविधीहरूका प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमन गर्ने ।

४. **रणनीति** : (१) वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र बहुसरोकारको विषय भएकोले यस क्षेत्रको व्यवस्थापनमा सम्बन्धित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको भूमिका तथा संलग्नता महत्वपूर्ण हुनेछ । यस क्षेत्रको योजना तर्जुमा, संचालन, व्यवस्थापन, अनुगमन तथा समीक्षामा सम्बन्धित सबैको अर्थपूर्ण सहभागितामा जोड दिइने छ । यस पालिका भित्रका विषयगत शाखाहरू मार्फत योजनाहरू बनाउदा वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्ति, तिनका परिवार तथा फर्किएर आएका व्यक्तिहरूसँग सम्बन्धित सवालहरूलाई प्राथमिकता दिई योजनामा समावेश गरिने छ ।

(२) यस क्षेत्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन, न्यून लागत, श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग र प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि स्थानीय सरकार संचालन ऐनको दफा २६ को मर्म अनुसार आप्रवासी श्रोत केन्द्र सञ्चालन, जनशक्तिको व्यवस्थापन तथा क्षमता विकास, अनुगमन जस्ता कार्यहरूमा अन्य पालिकाहरूसँग पनि सहकार्य गर्न सकिने छ । त्यसको साथै प्रदेश सरकार, संघीय सरकार अन्तरगतका सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग, बोर्ड तथा सम्बन्धित साभेदार संस्था/नियोगहरूसँग पनि समन्वय तथा सहकार्यमा जोड दिइने छ ।

(३) अन्य स्थानीय तहहरूसँगको समन्वयमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय परिसर भित्र सुरक्षित वैदेशिक रोजगारका लागि आप्रवासी श्रोत केन्द्र (MRC) (सूचना केन्द्र) को स्थापना तथा संचालन गरिने छ । उक्त केन्द्र मार्फत विदेश जाने व्यक्ति, तिनका परिवार र विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरूका लागि सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी निःशुल्क सूचना तथा परामर्श लगायतका सम्बन्धित सेवाहरू प्रवाह गरिने छ । यसको लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँग समन्वय, समग्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन व्यास नगरपालिकाले गर्नेछ ।

(४) आप्रवासी श्रोत केन्द्रमा अन्य स्थानीय तहका सेवाग्राहीहरूले पनि सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी निःशुल्क सूचना तथा परामर्श सेवा लिन सक्ने हुनाले यस

केन्द्रको संचालन तथा व्यवस्थापनमा अन्य स्थानीय तहहरूसँग पनि बजेट व्यवस्थापन, योजना तर्जुमा, गुणस्तरीयता र अनुगमन लगायतको क्षेत्रमा सहकार्य गर्न सक्नेछ ।

५. **सम्बन्धित विषयगत शाखा निर्धारण** : स्थानीय शासन श्रोत पुस्तिका, २०७४ (द.५.८ विषय क्षेत्रगत योजना निर्माण तथा एकीकरण) अनुसार वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रलाई आर्थिक विकास शाखा अन्तरगत राखिने छ । यदि यस नगरपालिकाले आवश्यक ठानेमा कार्यपालिका वा नगरसभाको निर्णय अनुसार समाजिक विकास शाखा अन्तरगत राखेर कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न पनि सक्ने छ । उक्त शाखाले अन्य शाखाहरूसँग समन्वय गरि कार्यक्रम तर्जुमा, बजेट विनियोजन, कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षा लगायतको कार्यहरू गर्नेछ ।

६. **पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समिति** : वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित प्रभावकारी योजना निर्माण, व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा अनुगमन गर्न र सम्बन्धित सरोकारवालहरूसँग समन्वय गर्न देहाय बमोजिमको पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरिएको छ ।

- | | |
|----------------|---|
| (क) अध्यक्ष | -नगर प्रमुख |
| (ख) उपाध्यक्ष | -उपप्रमुख |
| (ग) सदस्य | -प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, |
| (घ) सदस्य | -कार्यपालिका सदस्यहरू मध्ये २ जना |
| (ङ) सदस्य | -आर्थिक पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख, |
| (च) सदस्य | -शिक्षा तथा सामाजिक विकास शाखा प्रमुख, |
| (छ) सदस्य | -रोजगार संयोजक (प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम), |
| (ज) सदस्य सचिव | -वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको शाखा प्रमुख, |
| आमन्त्रण | -जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्रतिनिधि,
-जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रतिनिधि,
-आप्रवासी कामदार हकहित संरक्षण केन्द्र (सञ्जाल) को प्रतिनिधि,
-पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिले आवश्यक ठानेका अन्य व्यक्ति तथा पदाधिकारीहरूलाई आमन्त्रण गर्न सकिने छ । |

७. **वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** :

- (क) वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित (विदेश जाने व्यक्ति, तिनका परिवार र फर्किएर आएका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी) योजना तर्जुमा, बजेट व्यवस्थापन र कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,
- (ख) अन्य स्थानीय तह, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार अन्तरगतका श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, वैदेशिक रोजगार विभाग, वैदेशिक रोजगार बोर्ड, सम्बन्धित साभेदार संस्था, विकास नियोग, तालिम प्रदायक संस्था तथा सरोकारवालाहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- (ग) आप्रवासी श्रोत केन्द्र (MRC) को व्यवस्थापन तथा संचालनका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,
- (घ) सूचना तथा परामर्श सेवा प्रवाह, वित्तीय साक्षरता, मनोसामाजिक परामर्श सेवा, सीप तालिम तथा समुदाय तहमा सचेतनामुलक गतिविधिहरू संचालन गर्न आवश्यक मोड्युल तयारीको लागि आवश्यक कार्य गर्ने,
- (ङ) आप्रवासी श्रोत केन्द्र तथा अन्य गतिविधिहरूको अनुगमन तथा समीक्षा गर्ने,

- (च) अन्य विषयगत शाखा/समितिहरूसँग वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनको लागि आवश्यक समन्वय तथा छलफल गर्ने,
- (छ) आवधिक रूपमा बैठक बसी संचालित कार्यक्रमहरुको प्रगति समिक्षा गरी थप प्रभावकारीता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक सल्लाह सुभावा तथा मार्गनिर्देश गर्ने,
- (ज) वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापनका लागि कार्यपालिकाद्वारा प्रदत्त अन्य कार्यहरु गर्ने ।

८. वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापनका लागि देहायका क्षेत्रहरुमा योजना तर्जुमा, बजेट व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन गरिने छ : (१) सूचना तथा परामर्श सेवा प्रवाह :

(क) **आप्रवासी श्रोत केन्द्र सञ्चालन (MRC) :** व्यास नगरपालिकाले जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँगको समन्वयमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय हाता भित्र आप्रवासी श्रोत केन्द्र स्थापना गरी जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरुबाट वैदेशिक रोजगारमा जानको लागि (एम.आर.पी.) राहदानी बनाउन आउने सेवाग्राहीहरुलाई सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि सूचना तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्नेछ । साथै वैदेशिक रोजगारको शिलशीलामा नेपाल भित्र वा गन्तव्य मुलुकमा समस्यामा परेका आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरुलाई सहज न्याय, क्षतिपूर्ति, राहत र उद्धारका लागि सम्बन्धित निकायहरूसँग सम्पर्क र समन्वयका लागि आवश्यक सहजिकरण गर्नेछ । आप्रवासी श्रोत केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मोड्युल नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार तयार गरि कार्यान्वयन गर्ने छ ।

(ख) **रिटर्नी स्वयंसेवक परिचालन :** नगर क्षेत्रका दुरदराजका गाउँटोल तथा वस्ती स्तरमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी प्रचार प्रसार गरि सूचना सम्प्रेषण गर्न, वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि समस्याहरु पहिचान गरि थप विशिष्टकृत सहयोगका लागि आप्रवासी श्रोत केन्द्रमा सिफारिस गरी पठाउन, विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि अभिमुखिकरण गर्न र वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नका लागि वैदेशिक रोजगारमा कम्तीमा २ वर्ष काम गरि फर्केका महिला तथा पुरुषहरुलाई वडाहरुमा आंशिक वा पूर्णकालिन पेड रिटर्नी स्वयंसेवकको रूपमा परिचालन गरिनेछ । वैदेशिक रोजगारमा गई फर्केका व्यक्तिहरूसँग सम्बन्धित देशको नियम कानून, धर्म संस्कृति, संस्कार, हावा पानी र कामसँग सम्बन्धित व्यवहारिक ज्ञान तथा अनुभव हुने भएकोले सम्भावित आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरुलाई सही सूचना सम्प्रेषण गरि यस नगरको वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित बनाउनमा ठूलो योगदान पुग्ने छ ।

(२) **सीप तालिम प्रदान तथा सहजिकरण :** वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने सम्भावित आप्रवासी कामदारहरुको पहिचान गरि वैदेशिक रोजगारमा रहँदा गर्नुपर्ने कामसँग सम्बन्धित सीप तालिम लिनका लागि नेपाल सरकार (सि.टि.इ.भि.टी.) द्वारा मान्यता प्राप्त तालिम प्रदायक संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा निःशुल्क सीप तालिम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिने छ । तालिम सञ्चालन सम्बन्धी मोड्युल

आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकार (सि.टि.इ.भि.टी.) र तालिम प्रदायक संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा तयार गरी लागु गर्न सकिने छ ।

(३) **वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रम** : वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त विप्रेषण रकमको उचित व्यवस्थापन गरि स्वरोजगारका अवसरहरू सिर्जना गर्न र चक्रिय रूपमा वैदेशिक रोजगारमा गई रहनुपर्ने वाध्यताको अन्त्यका लागि वैदेशिक रोजगारमा रहेका व्यक्तिका परिवारका सदस्यको समुह गठन गरि वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन गरिने छ । वित्तीय साक्षरता कक्षाका सहभागीहरूले कक्षामा बचत गर्ने बानीको विकास, फजुल खर्चको नियन्त्रण, पारिवारीक बजेट तथा योजना तर्जुमा, व्यापारिक क्षेत्रको पहिचान र छनौट, व्यवसायिक योजना निर्माण र वित्तीय अनुशासनका क्षेत्रमा विस्तृत अध्ययन गरी आयमुलक गतिविधिहरूमा संलग्न हुनेछन् । वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मोड्युल नगरपालिकाले तयार गरि लागु गर्न सक्ने छ ।

(४) **विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरूलाई उच्चम विकास कार्यक्रम** : वैदेशिक रोजगारमा गई फर्केर आएका आप्रवासी कामदारहरूका लागि उच्चम विकास सम्बन्धि योजना तथा बजेट तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिनेछ । विदेशबाट फर्केर आएका कामदारहरूको सीप परीक्षणका साथै थप सीप विकास गरि सीपमा आधारित उच्चम विकासका योजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्नेछ । योजना कार्यान्वयनमा आवश्यक सीप परीक्षण तथा थप सीप विकासका लागि नेपाल सरकारका (सि.टि.इ.भि.टी.) सम्बन्धित निकायहरू र अन्य विकास साभेदारहरूसँगको समन्वय र साभेदारितामा नगरपालिकाले वैदेशिक रोजगारबाट फर्केर आउनेहरूका लागि सीपमा आधारित उच्चम विकास तथा रोजगारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । यस सम्बन्धि कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाले तयार गरि कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।

(५) **मनोसामाजिक परामर्श सेवा** : वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरूलाई वैदेशिक रोजगारका कारण उत्पन्न मनोसामाजिक समस्यालाई सम्बोधन गर्नका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा सम्बन्धी योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । मनोसामाजिक परामर्श सेवा सञ्चालनका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा सम्बन्धि विशेषज्ञ निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा कार्यक्रमको योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ । सो सेवा संचालनका लागि आवश्यक मोड्युल सम्बन्धित विशेषज्ञहरूको सहयोगमा तयार गरी नगरपालिकाले कार्यान्वयन गर्नेछ ।

(६) **अन्तरक्रिया तथा छलफल** : वैदेशिक रोजगार बहुसरोकारको क्षेत्र भएको कारण नगरपालिकाको एकल प्रयासले मात्र सम्भव नहुने भएकोले वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, व्यवस्थित, मर्यादित र उपलब्धीमूलक बनाउन सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग नियमित छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ । समुदाय स्तर र जिल्ला स्तरमा आवश्यकता अनुसारका योजना तय गरी नगरपालिका र अन्य स्थानीय तह तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

(७) **समुदाय स्तरमा सचेतनामुलक कार्यक्रम** : नगरपालिकाले वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित तथा व्यवस्थित गर्नका लागि समुदायस्तरमा गठन भई क्रियाशिल रहेका सामुदायिक समुहहरू पहिचान गरि समुहहरूको नियमित बैठकको समयमा रिटर्नी स्वयंसेवकहरूद्वारा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै वैदेशिक रोजगारमा जानका लागि प्रक्रियामा रहेका सम्भावित आप्रवासी कामदारहरूलाई वैदेशिक रोजगारको प्रक्रियामा हुन सक्ने सम्भावित जोखिम र

सुरक्षाका उपायाहरूको वारेमा गहन अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । समुदाय अभिमुखिकरण कार्यक्रम र गहन अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि नगरपालिकाले छुट्टा छुट्टै कार्यसञ्चालन मोड्युल तयार गरी लागु गर्नेछ । यसको साथै सचेतनामुलक होर्डिङबोर्ड तथा सडक नाटक लगायतका गतिविधिहरू पनि संचालन गरिनेछ ।

(८) वैदेशिक रोजगारका कारण अविभावक गुमाएका, बेपत्ता भएका र अंगभंग भएका व्यक्तिहरूको सन्ततिलाई छात्रावृत्ति सहयोग : यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रबाट वैदेशिक रोजगारमा गई मृत्यु, बेपत्ता तथा अंगभंग भएका व्यक्तिका बालबालिकाहरूलाई छात्रावृत्ति सहयोग प्रदान गरिने छ । बेपत्ता भएका व्यक्तिको हकमा ५ वर्ष देखि बेपत्ता भएका व्यक्तिका बालबालिकाहरूलाई समेटिने छ । त्यस्तो छात्रावृत्ति प्रदान गर्दा वैदेशिक रोजगार बोर्ड मार्फत प्रदान गर्ने छात्रावृत्ति सहयोगले नसमेटिएका बालबालिकाहरूको लागि मात्र व्यवस्था गरिने छ । छात्रावृत्ति सहयोगलाई दुई तहमा विभाजन गरी प्रदान गरिने छ । जस अनुसार आधारभूत तहका बालबालिकालाई वार्षिक ८ हजार र माध्यमिक तहका बालबालिकालाई वार्षिक १२ हजारका दरले छात्रावृत्ति प्रदान गरिने । यस्तो छात्रावृत्ति सरकारी, सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत १८ वर्ष सम्मका विधार्थीहरूलाई प्रदान गरिने छ । जसको लागि विधार्थी अध्ययनरत विद्यालय र वडा कार्यालयले वैदेशिक रोजगारमा गई मृत्यु तथा अंगभंग भएको प्रमाण सहित नगरमा सिफारिस गर्ने छ । प्राप्त निवेदनहरूलाई नगरले आश्यक छानविन गरी छात्रावृत्ति प्रदान गरिने छ । निवेदनको आवश्यक ढाँचा तथा फारमहरूको नमुना तयार गरि कार्यान्वयन गरिने छ ।

९. **बजेट व्यवस्थापन :** संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान र नगरपालिकाको अन्तरिक श्रोतबाट कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेटको सुनिश्चित गरिनेछ । यसको साथै अन्य स्थानीय तहहरू, साभेदार संस्था/नियोग तथा दातृ निकाय, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँगको बजेट साभेदारीतामा प्राप्त बजेटहरूलाई एकिकृत गरी कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने ।

१०. **आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन :**

पद	संख्या	तह	योग्यता तथा अनुभव
अधिकृत	१	छैठौँ	मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट स्नातक तह उत्तीर्ण गरि कम्तीमा ३ वर्ष सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा कार्य अनुभव भएको । समन्वय, सहजिकरण, योजना तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धि अनुभव भएको । कर्मचारी भर्ना प्रक्यामा नेपाल सरकारको समावेशी नीतिलाई अख्तियार गरिने छ ।
आप्रवासी स्रोत केन्द्र परामर्शकर्ता	२	पाँचौँ	मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कम्तीमा १०+२ वा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उत्तीर्ण गरि सुरक्षित वैदेशिक रोजगार आप्रवासी श्रोत केन्द्रमा कम्तीमा २ वर्ष परामर्श सम्बन्धि काम गरेको । अनलाईन डाटा ईन्ट्री र प्रतिवेदन सम्बन्धि ज्ञान, बहुपक्ष समन्वय र सहकार्य सम्बन्धी ज्ञान, वैदेशिक रोजगार ऐन, नियम तथा निर्देशिका र कानून सम्बन्धि ज्ञान भएको ।

मनोसामाजिक परामर्शकर्ता		पाँचौं	मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कम्तीमा १०+२ वा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उत्तीर्ण गरी मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धि २ वर्ष अनुभव भई सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा काम गरेकोलाई प्राथमिकता ।
वित्तीय साक्षरता सहजकता		पाँचौं	मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कम्तीमा १०+२ वा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उत्तीर्ण गरि २ वर्ष वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि अनुभव भई सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा काम गरेकोलाई प्राथमिकता ।
रिटर्नी स्वयंसेवकहरु		श्रेणी विहीन	कक्षा १० उत्तीर्ण गरि वैदेशिक रोजगारका लागि मलेशिया वा खाडिमुलुकमा गई कम्तीमा २ वर्ष काम गरि फकिएको हुनुपर्ने छ । सामाजिक परिचालन र समन्वय तथा सहजीकरण सम्बन्धि ज्ञान भएको । वैदेशिक रोजगारको अनुभव बताउन सक्ने ।

कर्मचारी तथा स्वयंसेवक भर्ना तथा नियुक्त गर्दा व्यास नगरपालिकाको कर्मचारी भर्ना सम्बन्धी निर्देशिका तथा नेपाल सरकारको समावेशी मापदण्डलाई अनुशरण गरिने छ । हाल कार्यरत जनशक्तिहरुको क्षेत्रगत विज्ञताको आधारमा क्रमस आन्तरीकिकरण गरी वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र व्यवस्थापनलाई दिगो रुपमा संस्थागत गरिने छ ।

११. **सेवा प्रवाह व्यवस्थापन** : यस व्यास नगरपालिका स्वयंले आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गरेर वा स्थानीय सेवा प्रदायक संस्था छनौट गरेर उक्त संस्था मार्फत माथि (वुँदा नं. ७ देखि ७.८ सम्मका) उल्लेखित सेवाहरु प्रवाह गर्नेछ ।
१२. **समन्वय तथा सहकार्य** : वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापनको क्षेत्र बहुसरोकारको विषय भएकोले अन्य स्थानीय तहहरु, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, आप्रवासी हकहित संरक्षण केन्द्र, गैसस, विषयगत विशेषज्ञ संस्थाहरु, नागरिक समाज साथै अन्य सम्बन्धित निकायहरूसँगको समन्वय तथा सहकार्यलाई जोड दिदै सेवा प्रवाहलाई प्रभाकारी बनाइने छ । यसको साथै प्रदेश सरकार, सङ्घीय सरकार तथा सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग तथा बोर्डसँग सहकार्य गरिने छ । अन्य दातृ निकाय, विकास साभेदार संस्था तथा नियोगहरूसँग पनि समन्वय तथा सहकार्य गरिने छ ।
१३. **खारेजी र बचाउ** : यस कार्यविधि कार्यान्वयनमा कुनै बाधा उत्पन्न भएमा नगर प्रमुखकले तत्काल पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिको बैठक राखी बाधा अडकाउ फुकाउन सक्नेछ । र यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुराहरु नेपालको प्रचलित कानुनसँग बाँझिएमा बाँझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

आज्ञाले
डिल्लीराम सिग्देल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत